

Kuukausiraportti toukokuu 2022

821/00.01.03.00/2022

Yhtymähallitus 20.06.2022 § 139

Lisätiedot

Talousjohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Hallintojohtaja Ilkka Naukkarinen
ilkka.naukkarinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4503

Päätösehdotus

Toimitusjohtaja Pirskanen Ilkka:

Yhtymähallitus merkitsee kuukausiraportin toukokuulta tiedokseen.

Päätös

Kokouksen jatkuessa lounas- ja ryhmäkokoustauon jälkeen, suoritettiin uudelleen nimenhuuto. Paikalla olivat Eero Reijosta lukuun ottamatta samat henkilöt.

Hyväksyttiin.

Selostus

Talous ja toiminta

Kuntayhtymän kuudes ja samalla viimeinen toimintavuosi on lähtenyt käyntiin yli kaksi vuotta kestäneen koronaepidemian edelleen vallitessa. Alkuvuonna kuntayhtymän toimintaan ovat vaikuttaneet erilaisiin häiriötilanteisiin valmistautuminen sekä tulevan hyvinvointialueen organisoituminen. Kesää kohti mentäessä tilanne on normalisoitunut häiriötilanteiden osalta.

Asiakastyytyväisyyttä seurataan kuntayhtymätasolla siten, että jokaisen toimialueen asiakastyytyväisyys on vähintään hyvällä tasolla. Toimialueet ovat määritelleet itse heidän toimintaansa sopivan tason sekä menetelmän, jolla tavoitteen toteutumista seurataan. Tällä hetkellä viisi toimialuetta kuudesta ovat mitanneet asiakastyytyväisyyttä ja se on kaikilla viidellä toimialueella hyvällä tasolla, joten toteuma tässä mittarissa on tavoitteen mukaisesti 100 %. Pelastuslaitoksella mitaamisen valmistelu on käynnissä.

Tavoittelemme palvelujen piiriin / hoidontarpeen arvioon pääsemisen nopeuttamista, jota seurataan päätoimialueiden määrittämällä mittareilla. Kuntayhtymätasolla toimialueiden mittarit eivät ole alkuvuonna toteutuneet täysin, toimialueiden mittareiden toukokuun keskiarvo on 86,0 %, joka on 0,8 prosenttiyksikköä edelliskuukautta vähemmän. Kaikilla päätoimialueilla on tältä osin parannettavaa.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteista työkykyisten päivien lisääminen ei toteutunut viime vuoden aikana vuoden lopun sairauspoissaolojen merkittävästä lisääntymisestä johtuen. Näyttää, että kuluvan vuoden alku on ollut tältä osin erittäin haasteellinen ja sairauspoissaolot ovat lisääntyneet alkuvuoden aikana peräti 44,3 % edellisvuoteen verrattuna. Positiivista sairauspoissaolojen kehityksessä on, että niiden kasvu on taittunut edelliskuukaudesta kolmen prosenttiyksikön verran. Tavoitteesta merkittävästi poikkeavalla kehityksellä on merkittävä vaikutus muutenkin haastavaan henkilöstön saatavuustilanteeseen.

Rekrytointiin liittyviä tavoitteita seurataan kahdella mittarilla, tulo- ja lähtövaihtuvuusprosentilla. Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuuden osalta tavoitellaan alle kahdeksan prosentin lähtövaihtuvuutta, mikä ei ole alkuvuonna toteutunut. Vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuuden pitäisi olla suurempi kuin henkilöstön lähtövaihtuvuus, tämä mittari on tässä vaiheessa toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Lähtövaihtuvuus on pysynyt edelliskuukauden tasolla, tulovaihtuvuus on noussut hiukan.

Kehityskeskustelujen toteuma koko kuntayhtymässä on toukokuun lopussa vasta noin 19 %, kun sen tasaisella vauhdilla pitäisi olla lähes 42 %. Kehityskeskustelut ovat käynnissä kaikilla toimialueilla, mutta tyypillisesti niitä käydään enemmän vuoden jälkimmäisellä puoliskolla kuin ensimmäisellä puoliskolla. Kehityskeskustelujen pitämistä on alkuvuoden aikana hidastanut häiriötilanteisiin varautuminen sekä myöskin kasvaneet sairauspoissaolot. Tavoiteasetannan määrittämisen vuoksi toimialueiden pitäisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä aloittamaan kehityskeskustelujen pitäminen edellisvuosia aikaisemmin. Kehityskeskustelujen hyödyllisyys mitataan syksyisin pidettävän tyhy-kyselyn yhteydessä, joten tämä tunnusluku saadaan selville joulukuussa 2022.

Vuosi 2021 toteutui toimintakulujen aikaisemmista vuosista poikkeavan kasvun takia peräti 6,9 % edellisvuotta suurempana, kun neljän ensimmäisen vuoden keskimääräinen kasvu oli 0,7 % paikkeilla ilman koronaepidemiasta aiheutuneita kustannuksia. Kuluvana vuonna toimintakulujen kehitys on jatkunut edellisvuoden tapaan talousarviota korkeammalla tasolla, mikä tulee vaatimaan merkittäviä toiminnan muutoksia, jotta toiminta- ja taloussuunnitelman toteutuminen mahdollistuisi.

Tulosennusteen laatimisessa koronaepidemiasta johtuvat kuluerät on eliminoitu pois sillä oletuksella, että valtio tulee korvaamaan ne täysimääräisesti edellisvuoden tapaan. Samoin on toimittu hyvinvointialueen ict-hankkeen osalta, jossa valtio korvaa toteutuneet kustannukset täysimääräisesti reiluun 5 milj. euroon saakka. Toukokuun tietojen perusteella emokuntayhtymän tulosennusteen arvioidaan muodostuvan 15,0 milj. euroa alijäämäiseksi ja koko kuntayhtymän alijäämäisyyden arvioidaan olevan saman verran, koska Pelastuslaitos ennustaa tässä vaiheessa nollatulosta. Taloustilanne olisi näin ollen pysynyt 1. osavuositarkastuksen mukaisena.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan tulopuolella maksutuottoja olisi kertymässä 4,2 milj. euroa (-8,1 %) talousarviota vähemmän. Muita myyntituottoja on puolestaan toteutumassa 2,4 milj. euroa (8,5 %) talousarviota enemmän, mikä ei kuitenkaan riitä kattamaan maksutuottojen vähenemää, joka aiheuttaa sen, että toimintatuotot kokonaisuudessaan ovat toteutumassa 1,9 milj. euroa (0,2 %) talousarvion alapuolelle. Tässä vaiheessa oletetaan, että valtiolta tulevat korona-avustukset ja hyvinvointialueen kautta maksettava ict-hanke tulevat lisäämään toimintatuottoja ko. kuluerien verran.

Menopuolella henkilöstökulujen arvioidaan alittavan talousarvion 6,1 milj. euroa (1,6 %). Henkilöstökulujen ennuste sisältää myös lomapalkkavelan kasvusta johtuvaa tulosvaikutusta reilun kahden miljoonan euron verran. Kuluvalla vuodelle talousarvion valmistelussa oman henkilöstön ja ostopalveluina toteutuvan vuokratyövoiman välistä suhdetta pyrittiin muuttamaan edellisistä vuosista, mutta siitä huolimatta oman henkilöstön saatavuus budjetin näkökulmasta ei ole parantunut. Tätä haastetta on tietyissä ammattiryhmissä olevan haasteellisen saatavuuden vuoksi jouduttu aikaisempien vuosien tapaan paikkaamaan ostopalveluilla ja tämä näkyy henkilöstökulujen alituksena sekä palvelujen ostojen ylityksenä. Reilu viikko sitten kuntapuolelle syntyi uusi palkkaratkaisu, jonka vaikutuksen loppuvuonna arvioidaan kasvattavan henkilöstökuluja miljoonan verran aikaisemmista arvioista.

Palvelujen ostot ovat ylittymässä 31,5 milj. euroa (12,9 %). Kuluvan vuoden toteuma on hyvin lähellä edellisvuoden toteumaa, mutta talousarviossa palvelujen ostojen määrä jäi lähes 30 milj. euroa edellisvuotta pienemmäksi, joten talousarviossa pysyminen on erittäin haasteellista vallitsevassa nopeasti kasvaneen inflaatiokehityksen aiheuttamassa taloustilanteessa. Myös sairauspoissaolojen merkittävä kasvu on vaikuttanut ostopalveluina hankittavan vuokratyövoiman käyttöön.

Materiaaliostoiissa talousarvio olisi ylittymässä 3,3 milj. euroa (6,1 %) pitkälti kasvaneen inflaation vaikutuksesta. Myös materiaaliostojen talousarvio on haasteellinen edellisvuoteen verrattuna. Muut kuluerät ovat toteumassa lähes talousarvion mukaisesti. Rahoituskulujen arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan noin 0,3 milj. euroa talousarviota pienempänä suoritettujen korkosuojausten takia. Poistojen määrää alennettiin talousarvion valmisteluvaiheessa ja tässä vaiheessa niiden arvioidaan toteutuvan hiukan talousarviota pienempinä.

Investointien toteuma toukokuun lopussa näyttää, että investoinnit ovat toteutuneet sangen maltillisesti ollen 8,8 milj. euroa, mikä on noin 25,9 % vuoden 2022 investointien kokonaismäärästä. Investointien toteuma tyypillisesti painottuu selkeästi vuoden jälkimmäiselle puoliskolle ja voimassa olevan investointisuunnitelman osalta näin näyttäisi käyvän myös kuluvana vuonna. Investointien kokonaismäärän ennustetaan alittuvan kuluvana vuonna, koska uusien investointien aloittamista on viivästetty odottamaan valtion määrittämää lainanottovaltuutta hyvinvointialueelle.

Palvelutuotannon suhteen näyttää, että palvelujen piirissä on alkuvuonna ollut 154 028 eri asiakasta, mikä on 3,3 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Erilaisia suoritteita on ollut 1 658 226 kappaletta, mikä on 3,9 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Suoritteiden määrässä on viimeisimpien tietojen mukaan epätarkkuutta, jonka oletetaan korjautuvan seuraavaan kuukausiraporttiin.

Kuntayhtymän tulosennustetta tarkennetaan tulevana kuukausina, jonka perusteella tarkentuu kuluvan vuoden lopullinen tulos. Jos tulos muodostuu alijäämäiseksi, kuten tällä hetkellä vahvasti näyttää, niin omistajakunnat joutuvat kattamaan kuluvan vuoden lopussa sekä vuoden 2021 tilinpäätöksessä olevan kumulatiivisen että kuluvana vuonna syntyvän alijäämän. Tällä hetkellä katettavan määrän arvioidaan olevan noin 32 milj. euroa. Kuntayhtymässä valmistellaan parhaillaan tuottavuusohjelmaa, jonka tarkoituksena on löytää keinot kuluvana vuoden TA-kirjassa olevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Palkkaharmonisointiin liittyvä valmistelu on tässä vaiheessa kesken ja sen mahdollisia vaikutuksia ei ole huomioitu kuntayhtymän ennusteissa.

Hankinnat ja sopimukset

Toukokuussa 2022 uusia syntyneitä sopimuksia (20 kpl) on kappalemääräisesti tarkasteltuna lähes puolet vähemmän kuin koko vuonna on ollut tähän saakka keskimäärin ja myös vähemmän kuin vuonna 2021 keskimäärin (27 kpl). Sopimuksista suurin osa on edelleen aiempien kuukausien mukaisesti ostosopimuksia (14 kpl) ja niistä suurin osa (86 %). Edelleen yli kynnysarvon olevat suorahankintasopimukset ovat olleet 100 %:sesti hankintalain periaatteiden mukaisia.

Uusia hankintapäätöksiä on syntynyt (17 kpl) lähes vuoden 2022 keskiarvon mukaisesti, mikä on vähemmän kuin vuonna 2021 keskimäärin (26 kpl). Edelleen suurin osa (58,8 %) on suorahankintapäätöksiä, joista kaikki yli kynnysarvon olevat ovat syntyneet hankintalain periaatteiden mukaisesti.

Ostamisen nykytilanteessa vertaillaan edelleen ainoastaan käyttötalouspuolen ulkoisia ostoja siihen, löytyykö ko. toimittajalle sähköisistä järjestelmistä voimassaolevaa sopimusta vai ei, ja sopimuksettomuus ei automaattisesti tarkoita hankintalain vastaisuutta. Toukokuussa Rondon kautta maksetuista euroista (yhteensä noin 56 milj.euroa) vain noin 2,9 % (noin 1,6 milj.euroa) on maksettu sellaisille ulkoisille toimittajille, joille ei löydy raportointihetkellä järjestelmistä yhtään voimassaolevaa sopimusta. Ajalla tammikuu - toukokuu 2022 sopimuksettomien maksettujen eurojen prosentuaalinen osuus kaikista Rondon kautta maksetuista euroista on ollut joka kuukausi vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2021, ja myös alle vuoden 2021 keskiarvon (5,3 %). Sopimuksettomien ulkoisten toimittajien kappalemäärä on lähes edellisen vuoden tasolla vastaavana ajankohtana ollen 35 %. Sopimuksettomien ostojen vuoden 2022 alun aleneva suunta todennäköisesti johtuu siitä, että tietyille toimittajille on yhteistyössä toimialueiden kanssa saatu syntymään hankintalain periaatteiden mukaiset sopimukset ja niiden vaikutus nyt alkaa näkyä kokonaisuudessa.

Maailmanpoliittinen tilanne on lisännyt Siun soten saamien hinnamuutosehdotusten määrää, joiden käsittelyyn sopimus pohjaisen ostamisen kasvattamisella on saatu myös hinnanmuutosprosessissa noudatettavat sopimusehdot.

Ostolaskujen tiettyyn sopimukseen yksilöivissä viittauksissa taso on säilynyt edellisten kuukausien tasolla ja aika lailla samana kuin vuonna 2021. Hankintaluprosessiin ei ole noussut yhtään uutta kynnyksarvon ylittävää kokonaisuutta.